

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. Quinam accusare possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

rus in *Pract. crim. q. 12. n. 1.* Dixi vindictæ publicæ causa; in exemplum scilicet populi, ut omnes à talibus criminibus abstineant. Accusare verò est deferre reum criminis alicujus peribellum ad Judicem, cum subscriptione deferentis: Et qui defert Accusator dicitur, uti Actor, qui in civilibus causis provocat ad Judicem.

2. Debet autem libellus accusatorius continere in primis nomen Judicis coram quo crimen proponitur, ut sciatur, aui sit competens, ut *Tit. Cod. Vbi de criminibus agi oporteat*: Item nomen accusatoris & accusati, ut constet, quis sit accusator, & quis accusetur, (quantum si nomen accusati ignoretur, possit describi ex habitu, officio, vel aliis circumstantiis:) speciem in super criminis: Locum & tempus commissi criminis (aliàs accusatio redderetur incerta, & ipso jure nulla, etiam parte non opponente, Jul. Clarus: *d. q. 12. n. 9.* eripereturque reo facultas se defendendi:) Item personas, in quas vel cum quibus illud perpetratum dicitur: Insuperque subscriptionem accusatoris in crimen, si ve ad pœnam talionis, non tantum in publicis delictis, verum etiam in criminaliter intentatis, *l. fin. D. de privar. delictis. l. fin. D. de furtis.* Quod constitutum est ut homines deterreantur à calumniis. *l. penultim. Et ibi Gloss. Et Salicet Cod. de accusation.* & ne innocentia alicujus temerè periclitetur & vim patiatur. Formam accusationis vide in *l. Libellorum D. de accusat. Et can. fin. §. libellorum, l. 1. quasi. 8.* & quæ late deducuntur à Greg. Tholos. *h. s. Partit. l. i. r. 9. c. 4.*

3. Cæterum non tenetur accusator invitus horam & diem designare, nisi id reus perat, ut scilicet negativam, loco & tempore coarctatam, puta, se eo die fuisse in aliquo loco, remoto à loco delicti, probare possit, *l. Optimam Cod. de contrahenda stipulat.* aut nisi crimen tali die commissum sit micrius puniendum, Jul. Clarus *d. loco vers. Dixi etiam.* Et si diem expresserit, qui mensẽ designet, aliã mensis designatione opus non erit, *W. c. l. enb. D. ad h. t. n. 11.* alias enim nimis coarctaretur potestas accusandi & probandi, quando quidem quis diei vel septimanæ facile oblivisci possit, cum non ita cadat sub sensum, ut locus.

Inscriptio verò, ac pœna talionis hodie passim à foro recessit, valetque ejusmodi consue-

tudo, Felin, *in c. Super his rite.* Notab hoc tit. Gothof. *ad d. l. fin. Cod. de accusat.* Et sanè ob antiquum rigorem multi deterrebantur ab accusando, multaque crimina propterea manebant impunita. Quamquam etiam hodie, si quis alicquem de crimine aliquo differat, & partem formatam, ut vocant, se adversus eum constituat, soleat carceri committi, donec satisfecerit idonee, de accusatione prosequenda, & injuria relaxanda, si crimen intentatum minus probet, *lib. 2. Cod. de exhibenda reis.* Quia tamen hæc pro diversitate locorum diversimodè exercentur & observantur, satius fuerit sequi stylum & consuetudinem cujusque loci.

Sed & in tabulis Legum Brabantiæ, vulgo *den Lancharre* anni 1312, legimus Joannem Ducem pœnam talionis discretè innovasse, decrevisseque eo loco habendum esse eum, qui alium in jure convenisset, & querelas non probasset, quo alius fuisset habendus probato crimine.

Denique si accusatio non fuerit legitime concepta, nomen rei aboletur, & ex integro reperendi reum sit potestas, *d. l. Libellorum §. 1.*

§. II.

Quinam acculare possint,

1. *Prohibeatur, quorum nihil interest.*
2. *Qui semel destiterint ab accusando.*
3. *Læcus volens accusare Clericum.*
4. *Inimicus accusati aut inimico ejus cobabitans.*
5. *Mulier, pupillus miles, infamis, &c.*
6. *Aliàs accusator avertendus est, etiam Monachus adversus Prælatum.*
7. *Nemo per Procuratorem accusare aut defendere se potest.*
8. *Nemo invitus accusare cogitur, Et quatenus desistere liceat.*
9. *Quibus hodie munus accusandi deferatur.*

Acculare possunt omnes, qui non prohibentur, *l. Qui accusare §. D. de accusation.* Prohibetur autem quis accusare aliquem ob varias causas: Vel quia ejus, qui vult accusare, nihil interest *c. Illa 3. h. t. exceptis publicis iudiciis: l. 1. vel quia eundem ejusdem criminis se-*

mel accusaverit; nam qui semel ab accusando desistit, amplius non auditur, *l. Accusationi 6. Cod. De huius accus non pes. imd* perpetuum illi silentium imponitur, licet ante inscriptionem desisterit, *c. Licet 14. h. t.* Similiter qui semel à crimine absolutus est per sententiam definitivam, iterum accusari nec ab eodem nec ab alio potest, *c. De his 6. & ibi DD. h. tit.* Ut neque semel condemnatus ac punitus, Maranta 6. p. *Spec. nuri num 49.* nam de ejusdem hominis admillo sepius quæri non debet, *l. Licet 6. in fine D. Nauta capones &c. nisi forte ex collusione primi accusatoris secundus doceat perperam absolutum fuisse, c. 1. inf. De collus detegenda l. 3. §. nam si De pravariationib. Maranta d. loco n. 50 Abbas in d. c. De his h. t.* Præsumitur autem collusio, si accusator conversatur cum accusato: si post litem contestatam nec accusatus compareat ad terminum statutum per Judicem Maranta d. loco n. 51.

Dixi, per sententiam definitivam: quia absolutus ab observatione iudicii dumtaxat, licet non possit amplius accusari ab eodem, secundum Canones (per primam enim accusationem factus fuit inimicus, ac proinde repellendus eo Jure, *c. Repellantur 7. c. Cum P. 10. §. Cum oporteat 19. hoc tit.*) potest tamen ab alio tertio: & quidem de Jure Civili indistinctè tam à primo, quam ab alio, cum secundum Jus Civile inimici ab accusatione non repellantur. Possent tamen absolutus rursus accusari à tertio, prosequente suam vel suorum injuriam, dummodò ignoret accusationem fuisse ab alio institutam; secus si sciverit: nam & tertio obstat exceptio rei judicata, Maranta d. loco n. 54. ubi alia vide eodem spectantia

3. Tertio, repellitur laicus, volens accusare Clericum: nam cum Clericis, laicos oppidò infestos tradiderit antiquitas, *c. Clericis in princ. De immunit. Eccles. in 6.* quod & experientia docet, præsertim, hoc infelici sæculo; Regulariter non admittuntur laici adversus Clericos in criminalibus, *d. c. Cum P. hoc tit. can. 2. §. 3. can. Sicut 6. 11. q. 7.* prout nec Clerici adversus laicos; *d. can. Sicut* nisi forte laici suam vel suorum injuriam prosequantur, *c. De ca. 14. sup. De testib. can. Omnibus 19. q. 6.* aut nisi agatur de occultis quibusdam crimi-

nibus, in quibus propter enormitatem Ecclesia laicos adversus Clericos admittit, ut sunt Simonia, Hæresis, crimen læsæ majestatis, *c. Tanta, c. Licet Heli 31. inf. De Simonia.* Eodem Jure Canonico non admittuntur adversus Clericos viles adjectæque personæ non probatæ vitæ *can. Quarendum 11. q. 7.* modò reus earum consuetudine antea usus non fuerit, *c. Nulli 5. h. t.*

4. Quarto repellitur accusator, quia inimicus est accusati, aut inimico ejus cohabitatur, *d. c. Repellantur 7. d. c. Cum P. 9. §. c. Meminimus 13. hoc tit.* & hoc de Jure Canonico, ut dixi, quia præsumitur ejusmodi accusatio proficisci ex odio. Unde nec criminofus accusator adversus alium criminofum admittitur, *can. Omnes, can. Qui crimos vi. q. 1. d. can. Quarendum 11. q. 7. can. Qui sine, can. Postulatus 111. q. 7.*

5. Denique prohibentur acculate, alii propter sexum vel ætatem, ut mulier & pupillus alii propter Sacramentum, ut milites; alii propter majestatem & potestatem; & alii propter delictum proprium, ut infames; & alii propter turpem quæstum, ut qui duo judicia adversus duos reos subscripta habent, nummosve ad accusandum vel non accusandum acceperint; alii propter conditionem suam, ut filii adversus parentes, liberti & alumni adversus patronos, alii propter suspicionem calumniæ vel ob alias similes causas, de quibus in *can. prohibentur 11. q. 7. §. in d. l. Qui accusa. re 8. §. segg. D. h. t. & Jul. Clarus in Præf. Crimin. q. 14.* quarum si aliqua accusatori objiciatur, statim est ab accusatione repellendus, etiam non audito reo de crimine Et hoc est, quod Pont. ait, si legitimus non fuerit accusator, non fatigandū esse reum sive accusatum, *c. 1. h. t.* Porro plerosque, qui acculate prohibentur. Glossa ad *d. c. 1.* complectitur his verbis:

*Fœmina pupillus, dolatus, crimine, tantus,
Suspectus quæstus, corruptus, forsilogus que,
Infamis, servus, pauper, cum milite Princeps,
Libertus, socius socium, nec non inimicus
Clericus Ecclesiam nullus deferre Valebit.*

Hi tamen omnes ab accusatione, non excluduntur, si suam vel suorum injuriam extendant, mortemve defendant, *l. Hi tamen 11. D. h. t. §. 12. Cod. eod. Exceptis liberis, libertis, & alum.*

kkk

& alumnis, quibus ne istis quidem casibus parentem patronumve accusare permittitur, nisi civiliter agatur, d. l. *Hi tamen* §. 1. l. *Iniquum* 17. Cod. De *his qui accus. non pos.* Aliàs si qui alios accusare velint, eos immunes esse oportet à crimine, *can. Qui sine peccato, can. Postulatus* 117. q. 7. Hodie etiam paupertas non repellit ab accusatione pauperem, honestæ fidei & vitæ, Clarus d. q. 14. n. 19.

6. Quòd si accusatori nulla iusta obijci causa possit, ob quam ab accusatione removeri debeat, omninò audiendus est; quisquis ille sit: aded ut etiam Monachus, quamvis obedientiam voverit Prælato suo, nisi alia rationabilis causa impediatur, accusare valeat. Imò debent eisdem ex bonis Monasterii suppeditari sumptus necessarij ad prosequendam accusationem, *c. Ulla*, 3. c. *Ex parte tua* h. t. Quin etiam, ut sit expeditior reformatio Monasterii, si quam sententiam excommunicationis, suspensionis, aut interdicti Abbas, pendente accusatione, protulerit, aut per alios ferri curaverit, ea ipso cure relaxatur, sicut & iuramentum de incenda veritate, *c. Olim* 26 h. t. Alios tamen Monachus accusare non potest, d. c. *Ex parte tua*, nisi inter sit Monasterii, & delicta Abbatis, *can. Monachi* 35. xv. q. 1. quia censetur mundo mortuus, *can. Placuit ibid.*

7. Quemadmodum autem ad crimen iudicii publici accusationemque criminalem prosequendam non admittitur procurator, ita neque ad defendendum, l. *penult.* D. De *publ. iudicis*, c. *Veniens* 15. h. t. Licet reus absens possit per procuratorem allegare causas absentia, aliasque exceptiones, quæ ipsum crimen propositum non attingant, d. c. *Veniens* & c. *cum dilecti* 18 h. t. secus si agatur de crimine non criminaliter, v. g. per modum exceptionis, c. *Super his* 16. h. t. vel de crimine privato, v. g. injuriarum, *can. Absens* §. nisi III. q. 9. l. *fin.* Cod. De *injuria*; vel de aliis levibus criminibus, l. *Levia* 6. D. *hoc tit.*

8. Nemo etiam invitus accusare cogitur, *can. Si quem poenituerit, can. Si quis iratus* II. q. 7. Tit. Cod. *Ut nemo invitus agere vel accus. cog.* Potestque quilibet ante libelli oblationem & inscriptionem ab accusatione incepta desistere, sed desistenti imponitur silentium perpetuum, ne deinceps eundem de eodem crimine accuset vel infamet, c. *Licet* 14. h. tit. At verò post

inscriptionem cogitur accusationem prosequi, nec impunè citra abolitionem desistit, l. *Quæstum* 5. D. *Ad S. C. Turpill.* Publicè enim interest, accusationem non intermitteri, si vera sit, ut delictum puniatur, si vera falsa, ne calumniator impunè evadat, & licentiùs in innocentiam cujusque grassetur. Verius etiam est fratres se invicem accusare non posse, l. *Si magnam* Cod. De *his qui accus. non possunt*; nisi in levioribus criminibus, l. *Si sororem* 18. Cod. *ead.* aut nisi alter alterius vitæ insidiarius fuerit, Glor. & Salicet ad d. l. *Simagnum*: nam & idem in matre adversus filium sibi insidiantem admittum est, l. *Propter* 4. Cod. d. *rit.* ut neque filius prohibetur de facto matris queri, l. *Hi tamen* 11. §. 1. D. De *accusat.*

9. Cæterum observandum est, hodie munus accusandi apud sæcularem Judicem deserti procuratoribus fisci; apud Judicem verò Ecclesiasticum aliquibus electis & probæ fidei clericis, qui Promotores aut Procuratores fiscales, vel Syndici, interdum etiam Nuntii dicuntur, quos huic muneri præficiendos tradit Bero, Diaz in *Praxi crimin.* *Can. e. 4.* & in quibusdam diocesis per Belgium ita servari refert oculus testis Zyp. olimque consuetum fuisse, lib. 5. De *jure Pont. novo* h. t. n. 8. Et tales non debent se inscribere, quandoquidem necessitas officii eos liberet à suspitione calumniæ, nisi hæc manifestè appareat, l. *Post legatum* 5. §. *Advocatum* D. De *his quibus ut. indignis* &c. Solent tamen plerumque alii privati, quorum aliunde interest delicta puniri, se his adungere, eisque denuntiare crimina ac suggerere probationes, ad suam suorumque injuriam prosequendam; unde & evitant delatoris prohibiti notam, l. *Deferre* 18. §. *Sed communem*, & l. *Delator* 44. D. De *jure fisci* cum nemini in causis propriis accusandi licentia sit deneganda, *can. Omnib.* IV. q. 6.

§. III.

Quinam accusari non possint.

1. Non mortui, non Legati, Præsides, Magistratus, &c.
2. 3. Non absoluti per sententiam neque absentes.
4. Non infantes & furiosi.
5. De servis rurs.

1. Sicut non omnes accusare possunt, ita nec omnes accusari. Non in primis mortui, l. *Ex judi.*